

DEKLARACIJA O PRAVICI EVROPSKIH DRŽAVLJANOV DO PISMENOSTI

Uvod

Pismenost je bistvena za človekov razvoj. Ljudem omogoča, da živijo polno in plodno življenje ter da obogatijo skupnost, v kateri živijo. Ko govorimo o pismenosti, mislimo na zmožnost branja in pisanja na taki ravni, da posamezniki lahko učinkovito razumejo in uporabljajo pisno komunikacijo v vseh medijih (tiskanih ali elektronskih), kar vključuje tudi digitalno pismenost.

Pismenost je predpogoj za vse oblike učenja. Družbe enaindvajsetega stoletja temeljijo na znanju: nove tehnologije se bliskovito širijo, naše delovno okolje se nenehno spreminja. Zato opismenjevanje ni omejeno le na obdobje otroštva in najstništva, ampak mora biti prepoznano kot vseživljenjska potreba in zahteva.

Pismenost kot izziv v Evropi

V Evropi je vsak peti petnajstletnik slabše pismen, enako skoraj 55 milijonov odraslih. Zaradi tega niso zgolj slabše zaposljivi, bolj jim grozita tudi revščina in družbena izključenost, omejene so njihove možnosti za kulturno in državljansko vključevanje, vseživljenjsko učenje in osebno rast.

Evropska komisija se zaveda, da je bilo v zadnjih desetih letih le malo napredka na področju pismenosti. A vendar lahko s pozitivnim pristopom omogočimo spremembe. Pričujoča deklaracija kaže, da ob pravi podpori otroci in mladi lahko dobro razvijejo svoje zmožnosti, odrasli pa jih lahko izboljšajo in v družbi zavzamejo mesto, ki jim pripada.

Pravica državljanov Evrope do osnovne pismenosti

Vsak državljan Evrope ima pravico do pismenosti. Države članice EU bi morale poskrbeti, da imajo državljani vseh starosti, ne glede na družbeni razred, vero, etnično pripadnost in spol, dostop do potrebnih virov informacij in priložnosti, da postanejo toliko pismeni, da lahko učinkovito razumejo in uporabljajo pisno komunikacijo v tiskanih in digitalnih medijih.

11 POGOJEV, DA BO TUDI V PRAKSI ZAŽIVELA PRAVICA DO OSNOVNE PISMENOSTI:

1. **Otroci** imajo doma pri opismenjevanju in učenju jezika vso podporo.

2. **Starši** so deležni podpore, ko svojim otrokom pomagajo razvijati branje in pisanje.

3. Dostopni so **kakovostni vrtci**, kjer v spodbudnem okolju otroci razvijajo jezik in začetno pismenost.

4. Kakovostno opismenjevanje **otrok, mladostnikov in odraslih** je sprejeto kot srčika poslanstva vseh izobraževalnih ustanov.

5. **Vsi učitelji** se v okviru dodiplomskega študija in strokovnih izpopolnjevanj učinkovito izobrazijo in pripravijo na zahtevne naloge pri razvijanju pismenosti.

6. Spodbujamo razvoj **digitalnih kompetenc** v vseh starostnih skupinah.

7. Aktivno podpiramo in spodbujamo branje kot **prostočasno dejavnost**.

8. **Knjižnice** so dostopne vsem in dobro založene.

9. **Otroci in mladostniki, ki imajo pri branju in pisanju težave**, prejmejo ustrezno pomoč specialnega pedagoga.

10. **Odrasli** ob potrebni podpori postanejo pismeni do te mere, da lahko polno sodelujejo v družbi.

11. **Vsi odgovorni, strokovnjaki, starši in celotna skupnost** s skupnimi močmi in s premoščanjem vzeli na družbenih in izobrazbenih ravneh vsem zagotavljajo enake možnosti opismenjevanja.

Avtorji: Renate Valtin (predsedujoča), Viv Bird, Greg Brooks, Bill Brozo, Christine Clement, Simone Ehmgig, Christine Garbe, Maurice de Greef, Ulrike Hanemann, Kees Hammink, David Mallows, Fabio Nascimbeni, Sari Sulkunen, Giorgio Tamburlini.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views of its authors only, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained herein.